ชื่อเรื่อง	นโยบายเขตการค้าเสรีอาเซี่ยน (AFTA) : ผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ
โดย	พันเอก อุปถัมภ์ อินทามระ
ชื่อปริญญา	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สำหรับนักบริหาร
สาขาวิชา	นโยบายสาธารณะ และการบริหารงานบุคคล
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร.ลัทธิการ ศรีวะรมย์, พันเอก ประสงค์ ชิงชัย
วัน/เดือน/ปี	๒๘ กรกฎาคม ๒๕๔๐

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง นโยบายเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) : ผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ เพื่อดูการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ในโลกในอดีตที่ผ่านมา มีปัจจัยผลักดันให้เกิดความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในกลุ่มอาเซียน เป็นเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) และศึกษาต่อถึงแนวความคิดเขตการค้าเสรีอาเซียนนี้จะส่งผลกระทบอย่างไรต่อประเทศในกลุ่มอาเซียน โดยเฉพาะประเทศไทย นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลที่ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมและใช้ประโยชน์ต่อไป

ขอบเขตการศึกษา ได้เน้นเฉพาะสาเหตุอันนำไปสู่แนวความคิดนี้ และศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของแนวความคิดนี้ต่อความมั่นคงทางด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมจิตวิทยา และด้านการทหาร ในลักษณะมหภาค (MACRO) เท่านั้น

วิธีการวิจัย อาศัยเอกสารหลักฐานต่าง ๆ หลายประเภทและจำนวนมาก รวมทั้งเอกสารพื้นฐาน ตัวบทความตกลง ถ้อยแถลง แถลงการณ์ ประกาศมติที่ประชุม รายงานบันทึก หนังสือราชการ ข้อคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้ริเริ่ม ที่ปรึกษา หนังสือ วารสาร บทความ เอกสารวิจัย และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (focused interview) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านความมั่นคงด้วยกรอบแนวคิดจากทฤษฎีระบบมาใช้ในการศึกษา

จากการศึกษาพบว่าการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและการเมืองระหว่างประเทศของโลกตั้งแต่ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ เป็นต้นมา อาทิ การสิ้นสุดของสงครามเย็น ซึ่งเป็นการเผชิญหน้าระหว่างสังคมนิยมกับโลกเสรี การรวมกลุ่มประชาคมยุโรป การจัดทำความตกลง เพื่อจัดตั้งเขตการค้าเสรีระหว่างสหรัฐ ฯ - แคนาดา - เม็กซิโก การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของยุโรปตะวันออก

SPUCHONBURI

การรวมเยอรมัน และการสิ้นสุดบทบาทของพรรคคอมมิวนิสต์ ในสหภาพโซเวียต (เดิม) การเปลี่ยน-แปลงเหล่านี้เป็นปัจจัยที่บ่งชี้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในทศวรรษที่ ๒๑ เป็นเรื่องผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเป็นหลักมิใช่เรื่องการเมือง หรือความมั่นคงอย่างที่เคยเป็นมาในช่วงสงครามเย็นด้วยเหตุดังกล่าว อภิมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ ซึ่งประกอบด้วยสหรัฐฯ ประชาคมยุโรป ญี่ปุ่น จึงเป็นศูนย์กลางสำคัญของการต่อรองทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในยุโรป

ทั้งนี้นับตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่ ๒ สิ้นสุดลง ศูนย์กลางเศรษฐกิจโลกได้เคลื่อนย้ายจากฝั่งแอตแลนติกยุโรปไปยังฝั่งแอตแลนติกอเมริกา แต่แล้วหลังการยุติของสงครามเย็นศูนย์กลางเศรษฐกิจโลก ได้หันมาอยู่บริเวณฝั่งแปซิฟิกอันเป็นผลเนื่องมาจากความเสื่อมของระบบเศรษฐกิจของสหรัฐฯ เอง ด้วยเหตุดังกล่าว จุดศูนย์กลางเศรษฐกิจของโลกยุคปัจจุบันจึงได้เคลื่อนย้ายมารวมตัวในแถบมหาสมุทรแปซิฟิก (Pacific Rim) โดยมีญี่ปุ่นเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ ดังนั้นการรวมตัวของประชาคมยุโรปเป็นตลาดร่วมยุโรปในปี ๒๕๓๕ ประกอบกับการเจรจาการค้ารอบอุรุกวัยยังไม่เสร็จสิ้นลง จึงได้ทำให้ประเทศในภูมิภาคนี้ได้เริ่มปรับปรุงยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจของตนเองใหม่

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้ ถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างการกำหนดนโยบายทางด้านเศรษฐกิจและการเมืองระหว่างประเทศ ซึ่งถือว่าเป็นตัวแปรหลักอันนำไปสู่การกำหนดแนวความคิดเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) ขึ้นและได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงต่อประเทศในกลุ่มอาเซียน โดยถือว่าเป็นตัวแปรตามและนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ของชาติ (Ultimate Goal) ซึ่งได้แก่ความมั่นคงของชาติสูงสุด และผลประโยชน์ของชาติสูงสุดทั้งทางด้านบวกและด้านลบตามมา

อนึ่ง สำหรับผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติด้านต่าง ๆ นั้นที่สำคัญ คือ จะทำให้มีการร่วมมือทางเศรษฐกิจการเมือง โดยพึ่งพาอาศัยกันมากขึ้น อาศัยการดำเนินนโยบายการเมืองระหว่างประเทศในลักษณะออมชอม ทั้งยังขยายผลไปสู่ประเทศเพื่อนบ้านที่มิใช่อาเซียน โดยเฉพาะกลุ่มประเทศในอินโดจีน เมื่ออาเซียนแข็งแกร่งขึ้น จะช่วยฟื้นฟูและเร่งรัดการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้านเหล่านั้นได้อย่างดี โดยประเทศไทยเป็นประเทศในฐานะประเทศด่านหน้าและมีบทบาทมากที่สุดจากความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการเมืองในกลุ่มอาเซียนแล้วย่อมจะส่งผลให้มีความร่วมมือในด้านอื่น ๆ ตามมา ยังผลให้เกิดการดำรงไว้ซึ่งผลประโยชน์ร่วมกัน ไม่แทรกแซงกิจการภายในด้านต่าง ๆ ต่อกัน ประเทศไทยย่อมมีผู้นำที่มีเอกภาพในการปกครองประเทศในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สำหรับด้านเศรษฐกิจและสังคมจิตวิทยา โดยส่วนรวมแล้วแนวโน้มเศรษฐกิจโลก

SPU CHONBURI

ในปัจจุบันจะเป็นในลักษณะกระบวนการผลิตในลักษณะที่บริษัทใหญ่ต่าง ๆ จะเชื่อมโยงตลาดในภูมิภาคต่าง ๆ โดยผ่านกระบวนการลงทุนและขยายการค้าในประเทศนั้น Globalization จึงทำให้กลุ่มประเทศในอาเซียนสามารถดึงดูดการลงทุนและขยายการดำเนินการค้ากับต่างประเทศได้มากขึ้น รวมทั้งจะดึงดูดให้บริษัทระหว่างประเทศต่าง ๆ โยกย้ายอุตสาหกรรมมาสู่ภูมิภาคเอเซียนมากขึ้นอันเป็นผลให้อาเซียน ยังคงดำรงรักษาการเป็นภูมิภาคที่มีอัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูงสุดในโลกไว้ได้และในที่สุดหากการประสานเศรษฐกิจระหว่างอาเซียนกับอินโดจีนสำเร็จ ประเทศไทยจะมีความได้เปรียบประเทศอาเซียนอื่น ๆ อีกด้วย สำหรับทางด้านความมั่นคงนั้น ขณะนี้ประเทศไทยกำลังก้าวไปสู่การเป็นมหาอำนาจน้อยในแหลมทองและประเทศไทยน่าจะเป็นผู้ประสานสร้างระบบความมั่นคงภายในให้มีเสรีภาพ เพื่อรองรับการลงทุนจากต่างประเทศ สร้างระเบียบและหลักประกันด้านความมั่นคงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่จะนำไปสู่สันติภาพและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และขยายพัฒนาความสัมพันธ์กับประเทศในภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มประเทศในอินโดจีนได้ และเป็นประโยชน์ในการช่วยลดความขัดแย้งที่เคยเป็นเหตุให้มีการกระทบกระทั่งกันด้วยกำลังทางทหารลงได้ อันจะเป็นการช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายทางการทหารลง เพื่อนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนาด้านอื่นๆได้

****

SPU CHONBURI